

נייר עמדה בנושא

הצעת חוק גמול התמדה לחיילים בשירות סדיר ולמתנדבים בשירות אזרחי, להבטחת יכולתם

לרכוש השכלה גבוהה, התשע"א-2011

ארגון רבני צהר, מבקש להביע את תמיכתו בהצעת חוק גמול התמדה לחיילים בשירות סדיר ולמתנדבים בשירות אזרחי, להבטחת יכולתם לרכוש השכלה גבוהה, התשע"א-2011, אשר עניינה לעודד את השירות הצבאי והאזרחי, וכן לאפשר לכל אזרח בישראל ללמוד לימודים גבוהים ולרכוש הכשרה מקצועית לאחר ששירת את המדינה, וזאת באמצעות תשלום שכר למשרתים אשר ייועד למימון לימודים ולהשתתפות בדמי מחיה בתקופה זו.

התמיכה בהצעת החוק מבוססת על הנימוקים הבאים:

- 1. הכרת הטוב כלפי אלו שתורמו:** על פי היהדות "הכרת הטוב" מהווה ערך חשוב ביותר. רבנו בחיי אבן פקודה כותב שמידת הכרת הטוב היא התשתית הבסיסית לכל העולם הערכי של היהודי¹. כחברה אנו מחויבים להכיר טובה לכל אזרח או חייל שתורם משנותיו היפות לעם ישראל, בפרט בתקופה בה תרומה זו אינה מובנת מאליה.
- 2. עידוד גיוס ומניעת רווח למשתמטים מכך:** במצב הקיים, מי שאינו שותף בנשיאת הנטל הביטחוני או האזרחי, מקבל יתרון של שלוש שנים ב"יציאה לחיים". מצב זה יוצר מציאות מקוממת מבחינה מוסרית שבה "צדיק ורע לו, רשע וטוב לו"² ו"יציא חוטא נשכר", מציאות אותה היהדות לדורותיה משתדלת לעקור³. מעבר לחוסר ההגינות שבדבר, בראייה ארוכת טווח מצב זה עלול להביא לשחיקה במוטיבציה של צעירים להתגייס, ובלשון חכמינו "נמצאת מכשילך לעתיד לבוא"⁴, מתוך תחושה שהמדינה איננה מעריכה את תרומתם, ומנצלת אותם ללא גמול ראוי. הצעת החוק שואפת לתקן מצב זה, ובעקבות כך לשמור ואף להגביר את המוטיבציה לשרת.
- 3. קידום תעסוקה וסגירת פערים חברתיים:** בזמננו, השכלה גבוהה או הכשרה מקצועית הם תנאי להצטרפות לשוק העבודה, שמאפשר קיום בכבוד. כשם שאב מחויב ללמד את בנו מקצוע⁵ ממנו יוכל להתפרנס, כך מחויבת מדינה ליצור מסגרות שיעודדו את האזרחים להיכנס לשוק העבודה ולא ליפול לנטל על הציבור⁶. הצעת חוק זו מקלה על האזרחים שמשרתים את המדינה, יהא מעמדם הכלכלי אשר יהא, להשתלב בשוק העבודה, ובכך מהווה יישום של חובת המדינה לאזרחיה.
- 4. קידום וטיפול מנהיגות עתידית ראויה:** הצעת חוק זו מקדמת את מי ששירת למערכת ההשכלה הגבוהה שמהווה נקודת מעבר הכרחית לכל מי שרוצה להנהיג ולהשפיע על הנעשה במדינה. כיום, מי שתורם למדינה בשירות צבאי, נמצא בנקודת פתיחה נחותה מבחינת יכולתו להתקדם אקדמית, לעומת מי שהשתמט משירות. הוא מתחיל את לימודיו בגיל מבוגר יותר, עם פחות חסכוניות, ועם חובה לשרת במילואים תוך כדי הלימודים. בטווח הארוך מצב זה מקדם לעמדות המפתח אנשים שדאגו לעצמם במקום לכולנו. מנהיגותו של משה, מלמדת אותנו שבעיני היהדות, דווקא מי שתורם לזולת ונאבק למען אחיו הוא ראוי להנהגה⁷, ולכן יש לתמוך בהצעת החוק שמצמצמת את הפערים האקדמיים בין המשרתים ובין אלה שלא טרחו לשרת את המדינה.

¹ חובות הלבבות, חלק עבודת אלוקים, פתיחה.

² תלמוד בבלי, ברכות ז ע"א

³ משנה חלה ב, ז; תלמוד בבלי כתובות יא ע"א ועוד.

⁴ משנה ראש השנה א, ו; תלמוד בבלי יומא עז ע"א ועוד.

⁵ תלמוד בבלי קידושין ל ע"ב.

⁶ רמב"ם מתנות עניים י, ז.

⁷ שמות פרק ב, מדרש תנחומא שמות ס"י ז לגבי משה רבנו ודוד המלך: "אין הקב"ה נותן גדולה לאדם עד שבדקו בדבר קטן ואח"כ הוא מעלהו לגדולה".